

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., B., zastúpenej advokátom Mgr. I. P., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 9 C 114/2010-35 z 28. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2012 doručená sťažnosť M. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. I. P., T., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 114/2010-35 z 28. júna 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva:

«Sťažovateľke bola doručená výzva... na dobrovoľné splnenie dlhu... od spoločnosti L. s. r. o. ako právneho zástupcu Mestskej časti Bratislava – Staré Mesto (ďalej len „Mesto“), obsahom ktorej bola výzva na zaplatenie čiastky 89,62 EUR... táto čiastka mala predstavovať náklady Mesta za odtiahnutie vozidla Sťažovateľky, zn. V., evidenčné číslo...

Táto výzva bola adresovaná Sťažovateľke na adresu...B.

Sťažovateľka dňa 8. 8. 2010 na Výzvu odpovedala s tým, že motorové vozidlo V. s evidenčným číslom... nevlastnila a nevlastní. Sťažovateľka na svoju odpoveď nedostala žiadnu reakciu ani od Mesta, ani od jeho právneho zástupcu. Sťažovateľka týmto považovala záležitosť za vybavenú.

Na doplnenie uvádzame, že Sťažovateľka je vlastníkom vozidla V. striebornej farby s evidenčným číslom... (a nie...)...

Dňa 15. 02. 2012 bolo Sťažovateľke doručené upovedomenie o začatí exekúcie, č. EX 502/2011, 3Er 2184/2011...

Sťažovateľka... 28. 02. 2012 podala námietky proti exekúcii s odôvodnením, že motorové vozidlo Volkswagen s evidenčným číslom... nevlastní a že na Výzvu v tomto zmysle odpovedala. Opäť námietky Sťažovateľky zostali bez akejkoľvek reakcie. Sťažovateľka situáciu považovala za omyl. Kópiu námietok zaslala na Okresný súd Bratislava I.

Následne Sťažovateľka... čiastku požadovanú exekútorkou zaplatila.

Dňa 25. 6. 2012 Okresný súd Bratislava I vydal uznesenie, ktorým vyzval Sťažovateľku na doplnenie podania zo dňa 22. 03. 2012 označeného ako „odvolanie rozsudok 9C 114/2010“.

Na výzvu súdu Sťažovateľka odpovedala dňa 31. 07. 2012 sťažnosťou a žiadosťou o prešetrovanie, v ktorej uviedla svoje vyjadrenie k celej veci. Sťažovateľka bola stále presvedčená, že sa jedná o omyl, nakoľko aj samotné znenie rozsudku, ktoré bolo

zverejnené, vykazovalo zrejme nesprávnosti napr. už len v evidenčných číslach vozidiel, ktoré mali byť odtiahnuté...

Dňa 5. 10. 2012 Okresný súd Bratislava I oznámil Sťažovateľke, že má možnosť nahliadnuť do spisu a upovedomil ju o možnostiach na obnovu konania.

Sťažovateľka možnosť nahliadnuť do spisu využila a do spisu nahliadla v najbližšom možnom termíne, ktorý jej súd poskytol, t. j. dňa 29. 10. 2012.

Sťažovateľka tak zistila, že skutočne bola stranou v spore s Mestom, pričom o existencii sporu sa celý ten čas nedozvedela (čo dokazujú jej vyjadrenia), a že skutočne ju súd rozsudkom zaviazal na zaplatenie čiastky 89,62 EUR... Skutočnosť, že sa o spore nedozvedela, je o to viac zarážajúca, že Mesto... malo k dispozícii jej adresu, na ktorej sa zdržiavala, čo dokazuje samotná komunikácia medzi ním a Sťažovateľkou z roku 2010...

Súd sa pokúšal zistiť adresu miesta, kde sa Sťažovateľka zdržiava, pričom vykonal lustráciu cestou OR PZ Bratislava I, kontaktoval Sociálnu poisťovňu, Register obyvateľov a ZVJS. Z uvedených miest súd nezistil inú adresu Sťažovateľky. Podľa názoru Sťažovateľky súd však nepostupoval dôsledne, keďže nevykonal ďalšie šetrenie, napr. nezisťoval správnu adresu cestou bývalých susedov Sťažovateľky, príbuzných Sťažovateľky (napr. cez jej manžela, deti), alebo na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Miesto toho si súd „zjednodušil“ postup tým, že ustanovil Sťažovateľke opatrovníka, pani Alexandru Vaškovú, súdnu tajomníčku (uznesenie zo dňa 13. 12. 2010).

Súd nariadil vo veci pojednávanie na 28. 06. 2011, na ktoré sa opatrovník Sťažovateľky ani neuníval dostaviť (strana 2 zápisnice), svoju neúčast' neospravedlnil a ani nepožiadaval o odročenie. Súd tak rozhodol výlučne na základe tvrdení právneho zástupcu Mesta bez toho, aby podrobne skúmal skutkový stav veci.»

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka namieta nesprávnosť samotného rozsudku okresného súdu a uvádza: „... konaním súdu boli popreté procesné práva Sťažovateľky, ktoré mali za následok vydanie Rozsudku. Zároveň má Sťažovateľka za to, že Rozsudok je vzhľadom na vykonané dokazovanie arbitrárny... aj samotné konanie na súde potvrdzuje, že boli porušené práva Sťažovateľky. Súd podľa Sťažovateľky nedostatočne zisťoval adresu jej bydliska, nakoľko nevyčerpal všetky možnosti, ktoré boli k dispozícii...

Rozsudok je podľa názoru Sťažovateľky v rozpore s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základným slobôd... nakoľko bolo porušené právo Sťažovateľky na to, aby bola jej záležitosť spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 9C 114/2010-35 zo dňa 28. 06. 2011 porušené bolo.

2. Rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 9C 114/2010-35 zo dňa 28. 06. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia Okresného súdu Bratislava I na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné

návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu. Podstatou sťažnosti je jej tvrdenie, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 114/2010 jej bol nedôvodne ustanovený opatrovník, čím bola vylúčená zo súdneho konania. Rozsudok okresného súdu, proti ktorému sťažnosť smeruje, je podľa nej arbitrárny a bol doručený iba opatrovníkovi.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľka sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade z dôvodov ďalej uvedených právomoc poskytnúť ochranu označeným základným

právam sťažovateľa vyplývajúcim z ústavy a dohovoru prináleží odvolaciemu súdu, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie podľa § 201 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 22. marca 2012 doručila okresnému súdu podanie – „*odvolanie rozsudok 9 C 114/2010*“. Na toto podanie sťažovateľky reagoval okresný súd uznesením č. k. 9 C 114/2010-47 z 25. júna 2012, ktorý sťažovateľku ako odporcu vyzval, «... *aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia písomne odstránil vady podania dourčeného sudu dňa 22. 3. 2012 (podanie zo dňa 22. 3. 2012 označené ako „odvolanie rozsudok č. k. 9C 114/2010“ tak, že:*

- v prípade že ide o odvolanie, je potrebné v odvolaní uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu napáda toto rozhodnutie, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odporca domáha – a z akých dôvodov odvolanie podáva a to v zmysle poučenia súdu o dôvodoch odvolania podľa § 205 a § 205a Občianskeho súdneho poriadku

- v prípade, že ide o návrh na obnovu konania je potrebné označiť rozsudok, proti ktorému návrh na obnovu konani smeruje, dôvod obnovy konania, skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že návrh na obnovu konania je podaný včas, dôkazy, ktorými sa má dôvodnosť návrhu preukázať, ako aj to, čoho sa odporca obnovou konania domáha.

V prípade, že v stanovenej lehote vady podania neodstránite, nedoplníte odvolací súd Vaše podanie odmietne s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. d.) Občianskeho súdneho poriadku (O. s. p.).».

Sťažovateľka podľa obsahu sťažnosti na túto výzvu reagovala oznámením z 31. júla 2012, v ktorom okrem iného uviedla, že «som toho názoru, že súdom stanovené možnosti ako právo na „odvolanie“ alebo na „obnovu konania“ mi neprináležia, nakoľko zjavne v priebehu Konania došlo k omylu, nakoľko v skutočnosti nie som účastníčkou konania“».

Ako ďalej zo sťažnosti vyplýva, rozsudok okresného súdu bol sťažovateľke doručený 29. októbra 2012. Po doručení rozsudku okresného súdu sťažovateľka odvolanie proti nemu nepodala.

Je potrebné zdôrazniť, že ak by boli tvrdenia sťažovateľky o tom, že okresný súd jej ustanovil opatrovníka bez splnenia zákonných podmienok zakotvených v § 29 OSP, relevantné, išlo by zo strany okresného súdu o postup, ktorým jej odňal možnosť konať pred súdom, čo je dôvodom na podanie odvolania a v zmysle § 237 písm. f) OSP aj dôvodom na podanie dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Sťažovateľka tvrdí, že odvolanie proti rozsudku okresného súdu nie je prípustné.

Sťažovateľka tvrdí, že proti rozsudku okresného súdu nie je možné podať odvolanie, čo odôvodňuje takto: „Rozsudok Okresného súdu Bratislava I je síce prvostupňovým rozhodnutím, ktoré však nadobudlo právoplatnosť, a preto odvolanie nie je prípustné, nakoľko Rozsudok bol Sťažovateľke doručený prostredníctvom súdom ustanoveného opatrovníka, a teda Rozsudok bol doručený Sťažovateľke náhradným spôsobom.“

Je potrebné konštatovať, že otázku prípustnosti odvolania nie je oprávnený posudzovať ústavný súd.

Iba odvolaciemu súdu prináleží, aby na základe odvolania podaného sťažovateľkou v prvom rade posúdil, či ide o odvolanie včas podané (a teda aj prípustné) so zreteľom na opodstatnenosť či neopodstatnenosť ustanovenia opatrovníka sťažovateľke, doručenie rozsudku okresného súdu iba opatrovníkovi, resp. spôsob doručenia rovnopisu rozsudku sťažovateľke 29. októbra 2012. Prípadný nepriaznivý záver odvolacieho súdu by bolo možné ešte preskúmať podaním dovolania z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP (podobne II. ÚS 133/09, II. ÚS 332/2011).

Pokiaľ sťažovateľka odvolanie nepodala, nevyčerpala opravný prostriedok, ktorý jej zákon poskytuje na ochranu jej označených práv, ktorých porušenie namieta, čo zakladá nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie jej sťažnosti.

V závere ústavný súd konštatuje, že nedostatok jeho právomoci na prerokovanie sťažnosti vyplýva tiež zo skutočnosti, že o podaní sťažovateľky označenom ako „*odvolanie rozsudok 9C 114/2010*“ z 22. marca 2012 nebolo odvolacím súdom do dnešného dňa rozhodnuté.

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“. Táto zásada zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv vyžadujúc, aby aj sťažovateľ sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu, a predpokladá, že sťažovateľ musí využiť prostriedky, ktoré mu poskytuje zákon, a následne vykonať prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa citovanou zásadou neriadila. Ako sama sťažovateľka uvádza, už 15. februára 2012 jej bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie, z ktorého sa mohla dozvedieť, na základe akého vykonateľného rozsudku je exekučné konanie vedené. Mala možnosť už v tom čase obrátiť sa na súdneho exekútora so žiadosťou o predloženie predmetného rozsudku okresného súdu. Vzhľadom na povinnosť všeobecných súdov umožniť účastníkovi nahliadnuť do spisu v lehote 24 hodín od žiadosti ústavný súd nemôže tiež uveriť sťažovateľkinmu tvrdeniu, že okresnému súdu trvalo 24 dní (od 5. októbra 2012 do 29. októbra 2012), kým jej do spisu nahliadnuť umožnil. Taktiež napriek výzve súdu urobenej uznesením č. k. 9 C 114/2010-47 z 25. júna 2012, aby doplnila odvolanie, toto ignorovala s odôvodnením, že nie je účastníčkou konania, a to napriek tomu, že si musela uvedomovať vážnosť situácie vzhľadom na to, že už proti nej bolo vedené exekučné konanie. Napokon sťažovateľka napriek tomu, že jej bolo umožnené nahliadnuť do spisu, z ktorého zistila, že skutočne účastníčkou konania bola, a napriek tomu, že si aj rozsudok okresného súdu prevzala, odvolanie proti rozsudku okresného súdu nepodala a namiesto toho sa až po uplynutí takmer ďalších dvoch mesiacov obrátila na ústavný súd so sťažnosťou odôvodnenou skutočnosťami, ktoré mali byť práve predmetom odvolania adresovaného Krajskému súdu v Bratislave.

Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sťažovateľka opakovane nezodpovedne pristupuje k ochrane svojich práv, nemôže očakávať, že následky takéhoto jej konania budú následne korigované rozhodnutím ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2013